

PANEVĖŽIO REGIONINĖS ARCHITEKTŪROS TARYBOS

POSĖDŽIO IŠVADA

2021m. rugpjūčio 9d.

Panevėžys

Posėdžio pirmininkas – Loreta Paulauskienė.

Posėdžio sekretorė – Meilė Venckienė.

Posėdyje dalyvavo ir sprendimą priėmė Panevėžio regioninės architektūros tarybos (toliau – Tarybos) nariai: Arnoldas Gabrėnas, Arvydas Narkevičius, Gintautas Diržys, Loreta Paulauskienė, Žymantas Lipskis, Jolita Andrijevskytė, Elvyra Klimavičienė, Simas Glinskis, Asta Vaitkutė, Vidminas Stankevičius, Birutė Beresnevičienė.

Nusišalinusių Tarybos narių nebuvo.

Pareiškėją posėdyje atstovavo ir paaiškinimus Tarybai teikė Biržų rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausias architektas Silvestras Šimas.

Prekybos paskirties pastato, B. Dauguviečio g. 1, Biržų m., statybos projekto projektinių pasiūlymų sprendinius Tarybai pristatė ir paaiškinimus teikė UAB „SynergySolutions“ architektė Liucina Grigonytė.

Posėdis vyko 2021m. rugpjūčio 9 d. Panevėžio miesto savivaldybės salėje Laisvės a. 20.

Posėdžio garso įrašas: daryti 2(du) įrašai:

2021-08-09-Panevėžio-RAT-audio-1, įrašo trukmė 31min.

2021-08-09-Panevėžio-RAT-audio-2, įrašo trukmė 42min.

I. NAGRINĖJAMAS KLAUSIMAS

Lietuvos architektų rūmai (toliau – Rūmai) 2021-07 gavo Biržų rajono savivaldybės administracijos (toliau – Pareiškėjas) prašymą pateikti rekomendacijas dėl Prekybos paskirties pastato, B. Dauguviečio g. 1, Biržų m., statybos projekto projektinių pasiūlymų (toliau – Projektiniai pasiūlymai). Projektinius pasiūlymus parengė UAB „SynergySolutions“.

Prie prašymo pateikti šie dokumentai:

1. Projektiniai pasiūlymai.
2. Pirminis projektinių pasiūlymų variantas.

Projekto svarstymas vyko tokia tvarka: viešoje Tarybos posėdžio dalyje Projektą pristatė UAB „SynergySolutions“ architektė Liucina Grigonytė. Projekto rengėjui Tarybos nariai uždavė klausimus ir išklausė atsakymus. Vyko atvira diskusija. Paskui vyko uždara Tarybos posėdžio dalis, kurioje Tarybos nariai išdėstė savo argumentus ir pateikė išvadas.

II. KLAUSIMO NAGRINĖJIMUI REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

Projekte pateikti bendrieji duomenys:

Projekto pavadinimas: - Prekybos paskirties pastato, B. Dauguviečio g. 1, Biržų m., statybos projektas, projektiniai pasiūlymai.

Statinio statybos adresas: – B. Dauguviečio g. 1, Biržų m.(kad. Nr.:3604/0030:125 Biržų m. k.v.).

Sklypo plotas - 0,0704 ha.

Sklypo paskirtis – Komercinės paskirties objektų teritorijos.

Statinio paskirtis: Prekybos paskirties pastatai (STR 1.01.03:2017, „Statinių klasifikavimas“, 7.3 p.).

Žemės sklypo naudojimo būdas: Komercinės paskirties objektų teritorijos.

Statybos rūšis: Nauja statyba.

Statinio kategorija: Neypatingas statinys.

Statybos projekto etapas: Projektiniai pasiūlymai.

Užsakovas/ Statytojas: UAB „Jankausko paslaugos ir prekyba“

Pažintiniai duomenys apie statybos sklypą:

Teritorija patenka į:

- Biržų regioninis parkas, Biržų urbanistinis draustinis (konservacinė funkcinio prioriteto zona);
- Biržų senojo miesto vieta (unikalus objekto Nr. 3219, Nr. Lietuvos Respublikos kultūros paminklų sąrašė: AR117);
- Biržų istorinė dalis (unikalus objekto Nr. 17073, Nr. Lietuvos Respublikos kultūros paminklų sąrašė: UV4).

Projektuojamas pastatas patenka į Biržų urbanistinį draustinį kurio tikslai yra šie:
- Išsaugoti Biržų miesto istorinės dalies urbanistinę (planinę, erdvinę, tūrinę) struktūrą, tradicinį visos teritorijos ir joje esančių atskirų sklypų užstatymo tipą (-us), tradicinę statinių architektūrinę išraišką, kultūrinį sluoksnį, išskirtinės archeologinės, istorinės ir architektūrinės vertės kultūros paminklus: Biržų piliavietę, Biržų pilį ir kitus jame gausiai esančius kultūros paveldo objektus ir jų aplinką.

Projekto autorė pristatė projektinius pasiūlymus.

Projektuojamas prekybos paskirties pastatas, kurio bendrasis plotas siekia ~ 330 m². Projektuojamas pastatas yra vieno aukšto, netaisyklingo keturkampio formos. Pastato gabaritiniai matmenys ~18,15 x 21,20 m. Pastatas orientuojamas lygiagrečiai gatvės, blokuojamas prie esamo pastato, siekiant išsaugoti vientisumą, pratęsiamas esamas tūrių išdėstymo principas.

Įvertinus istoriškai susiklosčiusią miestui būdingą architektūrinę išraišką, proporcijas ir formas, padėtį mieste (Biržų istorinėje dalyje) bei Kultūros vertybių registro duomenis (objekto, un. kodas 17073, vertingąsias savybes bei papildomus dokumentus), siekiant išlaikyti esamus pastatų tipologinius vietinės architektūros bruožus, užstatymo sandarą, bei išsaugoti tradicinį šios miesto dalies užstatymą, suformuojamas pagrindinis pastato tūris su šlaitiniu stogu, kuris savo išraiška, forma ir proporcijomis yra būdingas šiai miesto daliai. Pagrįstą formą papildė ir spalvinis sprendimas. Pastato fasadų apdailai, siekiant išlaikyti ir pabrėžti šios miesto dalies išskirtinumą, numatoma naudoti dekoratyvinį tinką. Skarda numatoma naudoti tik stogui ir stogo frontonams, toks tūrinis skaidymas, kaip ir skardinė stogo danga yra būdinga istoriniams pastatams ir šiai saugomai teritorijai (objektui).

Kadangi nevykdomi restauracijos darbai, statybos technologijas numatoma naudoti šiuolaikines, tačiau tiek spalva tiek tinko faktūra parenkama atsižvelgiant į miesto išskirtinumą. Projektuojant pastatą nesiekama atkartoti istorinio pastato ir jo puošybos. Siekiama, kad projektuojamas pastatas savo tūriniu kompozicija bei puošyba nedisonuotų su saugomu miesto kraštovaizdžiu bei neužgožtų istorinių pastatų.

Taip yra sukuriamas pastatas, kuris savo tūriniu kompozicija, erdvine struktūra, sandara, užstatymo morfotipu, bei medžiagiškumu atkartoja tipinę šios miesto dalies architektūrą.

Autorė pristatė pastato brėžinius, vizualizacijas ir maketą.

Tarybos narių užduoti klausimai

- Dėl parkavimo vietų skaičiaus. - Architektė atsakė, kad prekybinė salė užima nedidelį plotą, tai numatytos tik 4 automobilių stovėjimo vietos.
- Dėl įvažiavimo į parkingą. - Įvažiuojama bus per kitą sklypą, nes jo savininkas tas pats.
- Dėl sprendimo pagrindinį įėjimą į pastatą daryti iš ūkinio kiemo. RAT nariai replikavo, kad taip tyliai daromas esamo komplekso išplėtimas, nes nesimato, kad pastatas veiktų savarankiškai.
- Dėl saulės elementų ant stogo. Jie uždengs visą stogą ir stogo spalva jau bus ne tokia, kaip rodoma.
- Dėl raudonų plytų panaudojimo fasadų apdailai. - Architektė atsakė, kad apeliuojama ne į medžiagiškumą, o į spalvą.
- Ar nebuvo bandoma architektūrinėmis detalėmis apjungti esamą ir projektuojamą pastatus. - Tikslas buvo skaidyti, o ne apjungti.

III. ARGUMENTAI

Tarybos nariai išnagrinėjo Projektą ir išsakė argumentus remdamiesi LR architektūros įstatyme esančiais architektūros kokybės kriterijais:

1) Urbanistinis integralumas – sprendinio urbanistinis integralumas pasiektas tik iš dalies. Tūriniai erdviniai urbanistiniai sprendimai nėra įtikinantys ir pagrįsti. Projektiniuose pasiūlymuose nurodyta, jog pastatas projektuojamas lygiagrečiai gatvės, tačiau, pagal pateiktus projektinius siūlymus negalima nei patvirtinti nei paneigti pateikiamo fakto apie sprendinį, nes pateiktoje dokumentacijoje nesimato gatvės raudonųjų linijų, nėra duomenų apie gatvės sutvarkymo sprendinius esamos ar perspektyvinės būklės (važiuojamoji dalis, pėsčiųjų takai, dviračių takai). Rekomenduojame peržiūrėti galimybę dėl infrastruktūros sutarties sudarymo ir infrastruktūros sprendinių numatymo. RAT mano, kad nepakankamai išanalizuotas esamas užstatymo morfotipas, urbanistinė planinė, erdvinė, tūrinė aplinka.

2) Atitiktis darnaus vystymosi principui – projektas neatitinka darnaus vystymosi nes yra iš esmės pažeistas senamiesčio užstatymo morfotipui būdingas principas pagrindinius įėjimus projektuoti iš gatvių pusės, o kiemuose – pagalbinius. Projekte matomi sprendiniai nesuderinami su senamiesčio nuosekliu vystymusi ir neprisideda prie patrauklaus miestovaizdžio kūrimo.

3) Statybos ir kuriamos aplinkos kokybė (ergonomiškumas), ilgaamžiškumas – tarybos nariai pastebėjo, kad projekte numatyti šiuolaikinių pastatų projektavimo tendencijų neatitinkantys sklypo tvarkymo sprendiniai – iškirsti esami medžiai, neapgalvotos pastato prieigos ir jungtys su aplinkinėmis gatvėmis bei sklypais, konstatuota vizijos stoka pagrindžiant sklypo tvarkymo sprendinių jungiamumą ir suderinamumą su platesne miesto aplinkos teritorija;

4) Inovatyvumas (naujų technologijų, medžiagų, architektūrinių, urbanistinių sprendimų panaudojimas) – projekte nepastebėta inovatyvių sprendimų, pastato tūris iš dalies formalus ir funkcija menkai pagrįstas;

5) Nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas – Projekto sprendiniai dėl aukščiau išvardintų trūkumų tarybos narių nuomone neprisideda prie Biržų istorinės dalies materialiojo paveldo puoselėjimo ir saugojimo ;

6) Aplinkos pritaikymas visiems visuomenės nariams – projektavimo visiems (universalus dizaino) principų taikymas, užtikrinant žmonių srautų judumą ir projektuojamų objektų prieinamumą (pasiekiamumą) – dėl Projekto sprendiniuose siūlomo pagrindinio įėjimo vidiniame kieme konstatuota, kad objektas nebus lengvai pasiekiamas ir prieinamas;

7) Vientisa architektūrinė idėja – atkreiptas dėmesys ir teigiamai vertintos autorių pastangos ieškoti tūrinės, medžiaginės ir spalvinės dermės su greta esančiu pastatu;

8) Funkcionalios pastato struktūros kūrimas – pastato struktūra pripažinta

komplikuota, stokojančia pagrindimo ir keliančia abejonių. Projektiniai sprendiniai nepagrindžia pastato gebėjimo funkcionuoti atskiru turtiniu vienetu, vykdant tiesioginę pastato paskirties veiklą. Sprendiniuose pateikta funkcinė planinė schema, kai pagrindinis pateikimas projektuojamas iš ūkinio kiemo, o techninis pastato aptarnavimas tiesiogiai iš gatvės neatitinka esminių urbanistikos principų

9) Estetika – tarybos narių nuomone objekto estetika tobulintina siekiant pastato masteliškumo, integralumo, kompleksiškumo bei vizualinio patrauklumo esamoje aplinkoje, reaguojant ne tik į greta esantį pastatą, bet matant platesnį vietos kontekstą bei jo ypatybes; Neišspręsta fasadų, tūrių jungtis tarp esančio pastato adresu J. Janionio a. 5 ir projektuojamo pastato adresu B. Dauguviečio g. 1 iš B. Dauguviečio gatvės. Pasirinktas pastato priblokavimo sprendinys neatitinka LR Statybos įstatymo 5 str. 1 p. 5 dalies, priblokavimo sprendinys nesudaro darnios ir bendros visumos su esančiu pastatu.

10) Sprendimų racionalumas, įvertinus statinio projektavimo ir projekto realizavimo kainos santykio optimalumą – konstatuota, kad Projekte reikėtų vengti sprendinių dekoratyvumo bei formalumo.

IV. TARYBOS IŠVADA, REKOMENDACIJOS

- Taryba, išnagrinėjusi pristatytus „Prekybos paskirties pastato, B. Dauguviečio g. 1, Biržų m., statybos projekto projektinius pasiūlymus“ nepritarė projektiniams pasiūlymams.
- Taryba rekomenduoja tobulinti ir pateikti projektinius pasiūlymus pakartotiniam svarstymui.

Posėdžio pirmininkas – Loreta Paulauskienė

Posėdžio sekretorė – Meilė Venckienė.